

Dolenjske Novice.

Izhajajo 1. in 15. vsacega meseca. Cena jim je za celo l gld., za pol leta 50 kr. — Naročnino sprejema J. Krajec v Novem Mestu, dopise pa uredništvo.

Kdor želi kako oznanilo v „Dolenjske Novice“ natisniti dati, plača za dvostopno petit-vrsto 8 kr. za enkrat, dvakrat 12 kr., trikrat 15 kr.

V A B I L O

na

katoliški shod,

katerega priredi

„katoliško polit. društvo za Dolenjsko“

v Mokronogu, v nedeljo 7. julija ob 4. popoldne.

Zborovanje se bo vršilo na vrtu gostilne „pri Lipi“.

VSPORED:

Poročala bota gg. poslanca dr. I. Žitnik o svojem delovanju v deželnem zboru in Fr. Povše o položaju v državnem zboru. Dostavila bota razne nauke, tičočé se sedanjega zamotanega položaja in o narodno-gospodarski politiki.

K obilni udeležbi vabi

ODBOR.

Gospodarske stvari.

Shod dolenjskih kmetijskih podružnic v Novem Mestu.

(Dalje.)

G. grof Margheri pravi nadalje, da moramo zboljšavati našo goved tudi zanaprej z enobarvenimi plemeni, ki pa naj so boljši za mlečnost kakor je muricodolsko pleme. Dandanes je treba rediti živino, ki bode dobra za delo in za mesarja, pa tudi za molžo. Ko je potem še nekaj o pomanjkanji bikov govoril, stavil je predlog, da naj c. kr. kmetijska družba tudi nadalje vpeljuje enobarveno živino za zboljšanje domače govedí.

Na to se oglasi g. vitez Langer iz Bršljina, ki pravi, da je bilo pred dvajsetimi leti na zahtevanje poljedelskega ministerstva v Ljubljani tako posvetovanje, katera plemena naj se vpeljujejo na Kranjsko za zboljšanje domače živine. Takrat se je bilo sklenilo, vpeljevati na Gorenjsko rudečepisano belansko pleme, na Dolenjsko in Notranjsko pa enobarveno muricodolsko pleme. Na Gorenjskem se je rudečepisano pleme obneslo in je sedaj že povsod razširjeno, tako da je gorenjska goved že močno zjednačena. Na Dolenjskem pa niso bili z muricodolskim plemenom povsod zadovoljni, ker

je bilo izbirčno za krmo in slabo za molžo. V mnogih hlevih so zopet opustili to pleme in začeli rediti druga plemena. Od tod prihaja, da je pri nas na Dolenjskem živina tako pomešana. K vzroku, da je pri nas živinoreja manj napredovala kakor na Gorenjskem, prišteva to, da se je prodalo na Dolenjsko dosti manj z državno podporo nakupljenih bikov kakor na Gorenjsko in Notranjsko.

Od l. 1869 do 1892 je prišlo na Gorenjsko 706 plemenih živali in sicer 371 bikov in 335 telic. Na Dolenjsko pa, ki šteje malo ne ravno toliko glav živine in kjer je bilo že od nekdaj veliko pomanjkanje bikov, se je pa v teh tri in dvajsetih letih oddalo le 182 živali in sicer 149 bikov in 63 telic, tedaj skoraj štirikrat manj kakor na Gorenjsko. Tudi Notranjska je dobila še enkrat toliko z državno podporo nakupljene živine, kajti tjekaj jih je prišlo tudi 180, a Notranjska ima za polovico manj živine kakor Dolenjska.

Na Dolenjskem je sedaj živina močno pomešana in je zadnji čas, da jo skušamo s pravnim plemenom zboljšati in pojednačiti. Pri nas potrebujemo pred vsem dobro delavno živino in živino, ki se rada redi in je dobra za mesarja. Mlekárstvo nima za naše kraje posebnega pomena, ker ni dosti odjemalcev, in Ljubljana, največje mesto v deželi, je tudi preskrbljena z mlekom. Veliko bolj pa rabimo klavno živino.

Vprašanje nastane tedaj, katero pleme bi bilo izbrati za naše kraje, da bi nam ustrezalo in bi bilo pripravno za naše razmere. Govornik pravi, da se je pri tem ozirati v prvi vrsti na dosedanjo živinsko kupčijo po Dolenjskem, da je rediti tedaj tako živino, po kakoršni najbolj poprašujejo kupci. Po Dolenjskem je najbolj cenjena enobarvena živina, bodi-si sive ali pa pšenične barve. Take živine se tudi po Dolenjskem največ nahaja; gospodarji jo najraje redé, ker jim daje dobro blago za kupčijo. Tudi zanaprej kaže ostati pri živini take ali podobne barve. Za zboljšanje domače govedí priporoča potem posebno murbodensko ali pomursko pleme, ki je pšenične barve. To pleme je doma na Štajerskem, kjer je nastalo z mešanjem muricodolske in marijino-dvorske (oziroma labodske) živine. Tudi pri nas imamo že

precej take živine. Murbodensko pleme je prav dobro za užitek, daje dobre voli za delo in za pitanje in tudi dobre krave za molžo. Pri tem pa ni tako izbirčno v klaji kakor je muricodolsko. Našim zahtevam bi to pleme najbolj ustreglo, kakor nas učé tudi že dosedanje izkušnje. Razun tega plemena se hoče dobro sponašati pri nas tudi sivo-rujavо švicko pleme, kakoršno redé na kmetijski šoli v Grmu. To pleme je tudi ene barve in ker ni izbirčno v krmi, se bode rado privadilo našemu kraju. Znano je zaradi izvrstne mlečnosti, na katero je gledati posebno gospodarjem v bližini večjih krajev, kjer se mleko lahko prodaja. Zaradi boljše mlečnosti se priporoča tudi oberintalsko ali bolje zgornje-inodolsko pleme, ki je take barve kakor muricodolsko pleme; tudi ta živina, pomešana z domačo, se bode pri nas dobro sponašala, kakor učé izkušnje zadnjih let v okolici grajščine Ruprčvrh, kjer se redi sedaj ta živina. G. vitez Langer podpira na to predlog predgovornika, da se naj rabijo za Dolenjsko enobarvena plemena za zboljšanje domače govedi, in predlaga za to v prvi vrsti murbodensko ali pomursko pleme, razun tega pa tudi švicko in zgornje-inodolsko pleme.

Ker je pomanjkanje bikov po Dolenjskem še splošno in ker se ni nadejati, da bi se sedanjim potom popolnilo število potrebnih bikov, predlaga nadalje, da bi se napravile za izrejo večjega števila bikov zgoraj imenovanih plemen posebne „pepinijere“ ali po naše „izrejališča“ na primernih mestih in sicer v hlevu g. barona Berga v Mokronogu, ki redi čistokrvno murbodensko živino, potem v hlevu deželne kmetijske šole na Grmu, kjer imajo švicko živino in v hlevu g. dr. Goriany-ja v Ruprčvrhu, kjer se redi zgornje-inodolska živina. V teh hlevih naj bi se izrejali junčki domače reje in pa od vnanjih gospodarjev dokupljeni junčki, izvirajoči od dobrih krav in bikov. Kmetijska družba naj bi v teh pepinijerah izrejene mlade bike kupovala, v kolikor bi bili sposobni za pleme, in jih za polovico cene ali pa še ceneje oddajala po deželi.

(Dalje sledi.)

Shod v Črnomlju.

(Konec.)

Na oder stopi potem domači kaplan Janez Pristov in govori o liberalizmu. Slabo je na svetu, vsak je o tem prepričan. Vzrok socialnemu prašanju je liberalizem. — Razloži, kaj so liberalci. — Boga in vero so pahnili iz vsega javnega življenja, iz šol itd. Skušajo ljudstvu vzeti vero iz srca. Je-li so to prijatelji ljudstva, ki mu iztrgajo najdragocenejši zaklad svete vere? Ne, to so sovražniki slovenskega naroda. Vera je podlaga posameznemu človeku, deželi in državi,

celi slovenski družbi, drugače ne dosežejo svojega večnega namena. — Liberalci hočejo mesto vere napredek, svobodo. A to so same slepilne besede. Liberallec nima ljubezni do bližnjega, ker nima vere; zato je sebičen, dela samo zá-se, za svoj žep, dela in obrača se, kakor mu bolj kaže. Svojega bližnjega le toliko ljubi, kolikor mu koristi. Liberalci so krivi, da se je začela divja konkurenca, da so začeli bogatini, kapitalisti izsesavati delavca, rokodelca in kmeta. Na eni strani je nekaj bogatinov, na drugi milijoni — nemaničev, revežev. Liberalci niso prijatelji ljudstva, ker nič ne skrbijo za kmeta in rokodelca, ampak samo zá-se. Liberalci so dalje skovali slabe, liberalne postave. Ljudstvo se vlada po poslancih. Kakoršne poslance voli, take so postave. Zato volite verne, katoliške poslance, in dobili bote dobre postave, ki bodo v korist ljudstvu. Ne dajte se zapeljati od liberalcev ob času volitev.

Da bo boljše, morajo se stanovi združevati, rokodelci snujete za druge. V Črnomlju se bo ustanovila taka zadruga za celi sodnijski črnomeljski okraj. Bog živi zadrugo! — Da se kmetu opomore, treba snovati Raiffeisenove posojilnice, ki so prava pomoč kmetu. Osnuje se za posamezne fare, načelstvo vodi zastoj vse, vsak ima samo en delež itd. Nazaduje pozivlje govornik vse na delo, kateremu blagoslov božji ne izostane.

Četrti govori Josip Benkovič, urednik tega lista, zavrača ogovore nasprotnikov na naše društvo. Najbolj bode liberalce beseda: „katoliško“ društvo. Mi se pa tega nič ne sramujemo, mi ravno zato društvu popolnoma zaupamo. Očita se nam, da smo mračnjaki in nazadnjaki, a le mi smo pravi naprednjaki, ker ljudstvo poučujemo javno v shodih. Koliko shodov sklicujemo teden za tednom, a liberalci še niso imeli ne enega takega shoda med ljudstvom, ker nimajo mirne vesti, ker so prepričani, da nimajo prav, da nires, kar trdijo. Shode delajo samo med štirimi stenami in boje se, da bi kdo naših med nje ne prišel. Torej naša stranka dela za vas, ne pa liberalna! Duhovniki niso nemškutarji, kakor pravijo liberalci. Duhovnik je bil v najhujših časih, je in bode naroden. Ko je nemškutarija na Kranjskem cvetela, bil je duhovnik prvi, ki se je bavil za narod, in le duhovnikom se je zahvaliti, da smo še Slovenci. Očita se duhovnikom vladohlepnost; a duhovniki se morajo dandanes pečati s politiko, ker to je njih dolžnost. Liberalci so v desetih letih, odkar so jim prepustili vodstvo, zelo zavozili. Tega vestni duhovniki ne morejo pustiti, da bi liberalizem razjedal in kvaril naše dobro, verno ljudstvo. V politiko se pa zato vmešavajo, ker nimajo zadosti posvetnih ljudij, ki bi bili verni

katoliki in zato zanesljivi. Ko pa dobimo kaj takih svetnih mož, tedaj bomo iz srca radi odložili težko breme politike raz svojih ramen.

Predsednik končno priporoča vsem navzočim, naj si dobro zapomnijo vse lepe nauke in naj se po njih ravnajo. Navzoči zakličejo na poziv predsednika Njihovi Svetosti papežu Leonu XIII. in presvitemu cesarju Franu Josipu trikratni gromoviti „Slava in Živijo“; potem je shod zaključil ob polu šestih. Da bi ta shod obrodil veliko sadu!

Katoliški shod v Krškem.

Dasiravno nas je vreme nekoliko strašilo, vendar se je shod, katerega je priredilo v nedeljo, 23. t. m. popoldne „dolenjsko katol. politično društvo“, vršil v občo zadovoljnost. Točno ob 4. uri zbrali smo se na odločenem mestu pred cerkvijo v obilnem številu. Bilo nas je okoli 800. Potem ko je društveni predsednik gospod župnik Fettich-Frankheim otvoril shod, zahvaljujoč se županstvu in glavarstvu za iskazano prijaznost, nastopil je kot prvi govornik g. primarij dr. V. Gregorič ter govoril o učinkih liberalizma in kršanskih načel, o smotrih katol. narodne stranke. V bistvu govoril je omenjeni gospod nekako tako-le:

Namen kat. polit. društva je, zjediniti vse stranke v skupno delovanje za blagor slovenske domovine in Avstrije. Da se bo pa to zgodilo, mora vse prevevati krščanski duh. — Liberalizem ima ravno nasprotno vspehe. Liberalizem je povzročil, da imajo le nekateri vse premoženje v roki, drugi pa stradajo. Temu nasprotuje katoliška zavest in iz nje izvirajoča katol. politična društva. Katoliški shodi snujejo se po vsem svetu zato, da bi katoliška zavest prodrla v javnost, da bi dobili dobre poslance in ž njimi tudi vsemu človeštvu koristne postave. Do zdaj je še mnogo postav, ki škodujejo revežu in koristijo le bogatinu. Take postave so n. pr. lovska postava, postava, ki zahteva od malih obrtnikov spričevalo, da se je učil obrti, od bogatega tovarnarja se pa tega ne zahteva. Dalje sme kmet po sedanjih postavi prosto svojo zemljo prodajati, vsled tega gre toliko posestev na boben. Ta prostost naj bi se omejila, in ustanovile naj bi se deželne prisilne zavarovalnice. Od sedanjih zavarovalnic imajo dobiček le uradniki in židje, ne pa zavarovani trpini. — Nazaj torej k praktičnemu krščanstvu! Ta klic razlega se ne samo pri nas, ampak skorej po vsem svetu. — H koncu razvil je g. govornik še program katoliške narodne stranke, rekoč: „Program kat. narodne stranke je: 1) ohraniti Slovence kot dobre katoličane in okrepiti kat. zavest tudi po zunanje. Kot taki izjavljamo neomejeno zvestobo papežu Leonu XIII. 2) Mi ljubimo svoj narod in hočemo

delati zanj po socijalno-krščanskih načelih; pri tem pa nočemo postopati krivično proti drugim narodom. 3) Mi priznavamo veljavo škofov. 4) Mi smo zvesti slavni habsburški dinastiji in hočemo delati za blagor Avstrije po geslu: Vse za vero, dom, cesarja.“

Potem je govoril g. župnik Anton Žgur o prijateljih in sovražnikih naroda:

Mej vsemi narodi ima naš slovenski narod največ sovražnikov in ti so: brezverska filozofija, brezversko časopisje, brezversko slovstvo, domači in tuji liberalci. Poprej smo delali skupno za blagor naroda po geslu: Vse za vero, dom, cesarja. Liberalizem nas je razdvojil in sploh uničil vse, ker je vzel narodom vero. Toda kmalu bode bolje, kar se kaže posebno na Dunaju. Liberalizem širi se tudi v časopisju in slovstvu, zato je tudi to dvojno narodu nevarno.

Imamo pa tudi osebne tuje sovražnike, ki so: liberalni Nemci in Lahi. Ti nas hočejo raznaroditi s šolami; temu se pa posebno vrlo ustavlja družba sv. Cirila in Metoda. Domači prijatelji naroda so možje krščanski, ki snujejo katoliška politična društva in ki hodijo kakor misijonarji okrog, da bi v javnost pripeljali zopet Kristusa in narodu pripomogli k gmotnemu blagostanju. Tudi krščanske Lahe in Nemce smemo prištevati našim prijateljem, v kolikor se ti ravnajo po geslu: „Kar želiš, da tebi drugi storé, stori tudi ti drugim in kar nočeš, da drugi tebi storé, tudi ti ne smeš drugim storiti“. — Boriti se bomo imeli še tudi z neko novo posebno radikalno stranko, ki je nastala mej slovenskimi vseučiliščniki. Kadar bodo ti začeli trositi mej narodom svoje brezverstvo, ustavili se jim bomo z vsemi močmi, da rešimo narod najhujše nesreče. Ko bomo pokopali vse sovražnike naroda, delovali bomo zopet po geslu: Vse za vero, dom, cesarja.

K sklepu zaklicali smo na poziv g. predsednika navdušeni „živijo“ papežu in cesarju. Mnogoštevilno ljudstvo je oba govora poslušalo pazljivo in si bode gotovo nauke vtisnilo v spomin. Želeti bi bilo pač, da bi se večkrat ponavljali taki shodi, ki brez dvoma mnogo pripomorejo k razširjenju krščanske ideje — v prid dušni in telesni slovenskega naroda.

Kaj je novega po avstrijskem cesarstvu?

Avstrijsko ministerstvo pod vodstvom kneza Windischgrätzja je odstopilo, in s tem se je koalicijska razbila. Povzročili so ta prevrat nemški liberalci v državnem zboru, ker so hoteli s tem na umetni način ohraniti ugled svoje stranke in zaupanje pri svojih volilcih. Pa ta poskus se jim je zelo ponesrečil. Ker je predlog o ustanovitvi

slovenske gimnazije v Celju prodrli, vkljub vsemu ugovarjanju liberalnih Nemcev, zato se je ta stranka v koaliciji skujala in iz nje izstopila. No, po koaliciji nima nikdo vzroka žalovati, a kakor se kaže, žalovali bodo kmalu tisti, ki so jo razbili. Poljake zelo vabijo v zvezo, a velika večina poljskih poslancev za-nje ne mara. Liberalni Nemci sami za-se pa so brez moči. Vrh tega jim krščansko-socijalni Nemci čimdalje bolj zaupanje jemlje in mandate na-se spravljajo; ta stranka narašča, liberalna se krči. Veselo znamenje je, da se konservativna Hohenwartova in krščansko-socijalna stranka zblížujeta. Tudi Mladočehi kažejo nekaj dobre volje, da bi se jim radi približali, ker uvidevajo menda, da s svojo pustolovno politiko ne bodo nič dosegli. Ako se združi Hohenwartov klub s krščanskimi socijalisti, in se tej zvezi Poljaki približajo, morda v marsičem tudi Mladočehi, potem bodo nemški levičarji prav pošteno blamažo imeli s svojim štrajkom. Tega se zelo bojé, zato skušajo stranke med seboj nadražiti. Novo ministerstvo vodi začasno grof Kielmannsegg, ki pa je luteran. Finančni minister je postal Böhm namesto glasovitega Plenerja, ki je prav za prav glavar liberalne nemške stranke. Dočim druge ministerske posle vodijo le upravitelji, je Plenerjev naslednik stalno imenovan, in s tem liberalcem vse upanje vzeto, da bi svojega moža še v ministerstvo poslali. Govorilo se je tudi, da utegne biti razpuščen državni zbor. Bog daj, da bi v tem slučaju prišlo več krščansko mislečih mož v zbornico in potem bodo strte peruti liberalnemu kregulju.

Shod štajerskih zaupnih mož v Celju se je zahvalil vsem onim gospodom, ki so s svojim naporom pripomogli v to, da se ustanovi v Celju slovenska gimnazija.

Na Dunaju bodo v kratkem nove volitve v mestni zbor. Krščanski socijalisti se skrbno pripravljajo, tudi liberalci ne mirujejo. Ako ne bo vlada zatirala siloma gibanja krščanskega in pospeševala liberalcev, smemo upati, da bodo krščanski socijalisti zmagali s precejšno večino, kar Bog daj!

Kranjski deželni zbor bo še enkrat k sejám skupaj sklican zaradi nesreče po potresu. Potem pa bodo nove deželnozborske volitve, če prej ne, na jesen pa gotovo.

Kaj je novega po širokem svetu?

Ruski car je odlikoval predsednika francoske republike z redom sv. Andreja. Pravijo, da je hotel car s tem odlikovanjem stopiti v tesnejšo zvezo s Francozi, ki se tega zelo veselé.

Na Nemškem pa tega rusko-francoskega zblížanja seveda niso veseli. Ko so pred nekaterimi dnevi slovesno otvorili prekop, ki veže severno morje z vshodnim, pokazati so skušali vso svojo

vojno moč, češ, kaj premorejo, in da se nikogai ne ustrašijo.

Na Laškem se Crispiju slaba godi. Nedavno so se nekateri poslanci v zbornici med seboj sprli in potem stepli. Bil je tak krik in pretep, kakor ga vidimo včasih med hudimi ženskami ali med poredno mladino na cesti.

Piše se nam:

Iz Šmihela pri Novem Mestu, dné 17. junija. — V nedeljo po sv. Rešnjem Telesu, ko se navadno vrši pri nas procesija sv. Rešnjega Telesa, bila je slovesno blagoslovljena šolska zastava v navzočnosti preblag. g. okraj. glavarja pl. Vesteneck, gg. udov kraj. šol. sveta, slav. učiteljstva in učencev kmet. šole, šolske mladine in mnogo ljudstva.

Zastava napravila se je iz prostovoljnih darov mladinoľubov in šolskih prijateljev. Prvi dar položil je nekdanji tukajšni kaplan in zdaj župnik v Ameriki preč. gosp. Marko Pakiž petdesetak (50 gld.) Dalje so darovali: Gospa Josipa Hočevnar iz Krškega 10 gld., g. župnik Martin Poljak 5 gld., g. kaplan Franc Avsec 2 gld., g. dež. sod. svetnik dr. Gestrin 2 gld. Primanjkljaj sta nabrala predsednik krajnega šolskega sveta g. Fr. Kastelic in šol. svetovalec g. Fr. Grašič.

V imenu šolske mladine, katerej se je z napravo krasne šolske zastave pripravilo veliko veselja, izreka se tu najtoplejša zahvala v prvi vrsti gospem in gospodom darovalcem, gospodoma nabiralcema Kastelicu in Grašiču, preč. gosp. župniku za prijazno pomoč in blagoslovljenje zastave, čast. šol. sestram za lepo in trudapolno delo, preblag. gosp. okr. glavarju in slav. učiteljstvu kmetijske šole za prijazno prisotnost pri blagoslovljenji. — Ravno tako pa tudi sl. novo-meški meščanski brambi in godbi, ki ste drage volje obljubile priti k blagoslovljenji, pa zaradi neugodnega vremena ni bilo mogoče, in vsem drugim, ki so k napravi zastave kaj pripomogli! — Bog plati tisočero!

Vodstvo deške ljudske šole v Šmihelu pri Novem Mestu.

Z Maverla pri Črnomlju. — Iz našega kraja še niste dobili dosti dopisov v vaš list, a da svet vé, da se tudi pri nas zgodi včasih kaj imenitnega, povem to-le. V Črnomlju je bil katoliški shod. Prav veseli in hvaležni smo, da so nam govorniki povedali, kaj so liberalci, da namreč niso naši prijatelji. Sedaj jih dobro poznamo in nič več nas ne bodo vodili za nos.

Dné 9. t. m. je prišel k nam na Maverl potovalni učitelj gosp. Gombač in ž njim g. Šetina. Gombač je pokazal, kako se cepi in šel gledat naše vinograde, katere smo zasadili z ameriškimi trtami. Pohvali nekega vinogradnika, da je dobro napravil, ker je vse lepo zravnal; manj všeč mu je bil drugi nasad, v katerem je bilo še videti kamenje. Ko vse ogledajo, reče Gombač Šetini: „Vi se premalo brigate za to!“ Šetina odgovori: „Pa družega dobite! Jaz ne morem zmirom hoditi iz Črnomlja sem gori“. O, že verjamemo, da ne more priti k nam, ker ima v Črnomlju dosti opraviti v mestni kanceliji, pa še drugod. Torej za nas pa nima časa kaj storiti; denar od državne trtnice pa le dobi. Liberalci res delajo samo za svoj žep, za kmeta pa nimajo srca.

Ko je g. Gombač pregledal nasade, smo šli v gostilno k Bahor-ju. Tu je g. Šetina začel pridigovati, kdo bo deželni poslanec kmečkih občin. Rekel je: „Jaz nočem biti deželni poslanec; sem pa imeniten, ker mi poslanci iz Ljubljane pišejo, kaj naj govoré. — Zdaj je bil katoliški shod, so nekaj pridigovali, pa mislijo, da bodo kar naenkrat vse preobrnil; mi pa ostanemo — stari.“

Še nekaj naj povem: 16. t. m. je imela podružnica nemškega šulvereina na Maverlu svoj letni zbor. Tu imamo šulvereinsko šolo. Res je, da se naši otroci naučé nemškega jezika, a mi ne smemo pozabiti, da smo Slovenci, da moramo znati najprej slovenski jezik in potem še zraven lahko nemški. Otroci slovenskih starišev naj se prej učí v slovenskem, maternem jeziku, zakaj otrok, ko pride v šolo, zna samo slovensko govoriti; ko pa zna dobro slovenski, potem se lahko nauči tudi nemškega. Zahtevajmo, da se bodo naši slovenski otroci naučili najprej slovensko brati, pisati, potem pa lahko še nemško. — Omenjeni dan je bilo nabito na šolo vabilo na prej omenjeni zbor in ob robu so bile pruske barve. Menda vendar nismo med Prusi v Nemčiji.

Domače vesti.

(Za poškodovane po potresu) je dovolila vlada 4 milijone goldinarjev. Precejšna svota je to in nabralo se je že nekaj stotisoč milodarov, a vkljub temu bo še zelo primanjkovalo. Bog se usmili naše tako nesrečne domovine!

(Vabilo k občnemu zboru podružnice c. kr. kmetijske družbe v Novem Mestu), ki bo de v ponedeljek, dné 8. julija 1895. l. ob 3. uri popoldne v mestni hiši v Novem Mestu po naslednjem vspredu: 1.) Poročilo o delovanju podružnice. 2.) Poročilo blagajnika in predložitev računov. 3.) Volitev novega odbora. 4.) Predlogi za družbeni občni zbor v Ljubljani. 5.) Volitev zastopnika za družbeni občni zbor v Ljubljani. 6.) Nasveti gledé daljnega obdelovanja vinograda v Beli cerkvi. 7.) Slučajnosti. K obilni vdeležbi vabi Odbor.

(Občni zbor c. kr. kmetijske družbe v Ljubljani) bo de v četrtek dné 18. julija t. l. Prav bi bilo, da bi se tega zborovanja začeli udeleževati Dolenjci v večjem številu kakor doslej, kajti do sedaj prihajajo večidel le Gorenjci k temu zboru. Saj tisti člani na Dolenjskem bi se lahko udeleževali občnega zbora v Ljubljani, ki so blizo železnice in Ljubljane.

(Izlet v Zatičino.) „Dolenjsko pevsko društvo“ in „Dolenjski Sokol“ v Novem Mestu priredita v nedeljo, dne 7. julija t. l. izlet v prijazno Zatičino. V Zatičini bo de koncert s petjem in tamburanjem, ter bodo telovadili Sokolci. Med posameznimi točkami in po dovršenem vspredu svira pa tudi novomeška godba. Vozil bo de poseben vlak tje in nazaj ter se bo de potoma vstavil tudi v Trebnjem. Če želi kdo na kaki drugi postaji vstopiti, naznani naj to vsaj dan poprej odboru. Odhod iz novomeškega kolodvora vrši pa se točno ob 1. uri popoldan. — Po prijaznem poročilu iz Zatičine bo de sprejem v Zatičini sijajen in bo de se storilo tudi vse, da ne bo de ni jednemu žal, da se je udeležil izleta. — K mnogobrojni udeležbi vabi ODBOR.

(Potres) precej močan v dveh sunkih se je čutil zopet v Novem Mestu 24. junija ob 1/2 1. uri popoldne. Spremljalo ga je votlo podzemeljsko bobnenje.

(Gosp. Alojzij Gač), obče znani trgovec v Kostanjevici, praznoval je 16. t. m. 50letnico vstanovitve svoje ondotne trgovine, 46letnico svoje poroke in 77. rojstni dan. Čestitala mu je še posebno uniformirana meščanska garda kostanjeviška, ktere član je od leta 1846 in soglasno imenovani stotnik od leta 1874.

(† Umrl) je v Ljubljani velezaslužni šolski ravnatelj Andrej Praprotnik, slovenski pesnik in pisatelj. — V dan sv. Alojzija je umrl v Radomljah pri Kamniku zlatomašnik župnik Janez Zupančič, eden najbolj spretnih pisateljev nabožnih knjig. Spisal je n. pr. Dušna pomoč, Duša spokorna itd. N. v m. p.!

(Prvo sveto Obhajilo) so imeli učenci tukajšne deške šole na praznik sv. Alojzija. Imeli so najprvo peto sveto mašo v frančiškanski cerkvi. Po sv. maši govoril jim je prav ginljivo katehet P. Matěj Vidmar, o stanovitnosti. Oj, da bi zlate besede obrodile stoterni, tisočerni sad! Po pridigi je pristopilo 34 učencev prvokrat k mizi Gospodovi. Sreča, veselje bralo se jim je na obrazu. Potem so imeli še eno peto sv. mašo, pri katerej so prav lepo peli učenci deške šole pod vodstvom svojega pevovodje. Popoldne pa so imeli pete litanije. Zanimali so se za to slavnost tudi drugi verniki. Cerkev je bila skoraj polna, kakor o priljubljenih šmarnicah.

(Šolsko veselico) bodo imeli učenci deške šole dné 12. julija s petjem in deklamacijami o 2. uri popoldne v dvorani katoliške družbi rokodelskih pomočnikov. Tu bodo na ogled izdelki učencev. K tej veselici se vljudno vabijo stariši in prijatelji šolske mladine.

(Občinske volitve.) V Velikem Gabru, Zatiškega sod. okraja, bili so izvoljeni gg: Anton Lavrih, iz Žubna županom, Ignacij Smole iz Žubna in Anton Zorc iz Vel. Gabra pa svetovalcem. — V Adlešičih pa je bil voljen Matija Milek iz Adlešič županom, Juro Požek iz Gorenc in Miko Grabrijan iz Dolenc pa svetovalcem.

(V Mokronogu) bo v nedeljo 7. t. m. katoliški shod, na katerem bo de poročala poslanca g. dr. Žitnik in g. Fr. Povše o raznih narodno-gospodarskih stvareh. Okoličani, udeležite se ga v obilnem številu!

(Iz Črnomlja.) Odkar je postal nadučitelj g. Anton Jeršinovič c. kr. okrajni šolski nadzornik, imajo otroci prvega in drugega razreda poldnevni pouk. Začasni voditelj šole je g. Šetina. Na Alojzijevo je bilo prvo sv. obhajilo, pri katerem je bilo 90 otrok. Sklep šole bo 13. t. m.

(V Ameriko) je šlo v enem tednu iz črnomeljske župnije več oseb, med njimi tri dekleta. Ali kmetu odpomoči, ali pa — Amerika.

(V Adlešičih) je bil pri zadnjih občinskih volitvah izvoljen županom dosedanji župan gosp. Niko Dragoš, ki je ob enem deželni poslanec. A županstvo je odložil, ker se mu zdi, da so v odboru premлади možje. Tudi novi volitvi za župana se je odpovedal. Žal za vrlega moža! 15. junija pa so pokopali v Adlešičah soprogo gosp. Dragoša, blago, dobro gospodinjo. Pogreb je bil silno velik.

(Slavnost) v spomin bitke pri Kustoci priredi uniformirana meščanska garda v Novem Mestu v nedeljo, dné 14. junija. Ob 10. uri zjutraj bo sv. maša v kapeli Božjega groba pri Grmu; popoldan izlet z godbo v bližnji gojzd.

(Gledališno igro) priredi dné 6. julija društvo kazina v korist pogorelcem na Toplicah.

(Novo sv. mašo) daroval bo v kapiteljski cerkvi 28. julija t. l. gosp. Vilko Mlejnik.

(Mestna hranilnica v Novem mestu.) V mesecu juniju se je vložilo 13.842 gld. 42 $\frac{1}{2}$ kr., vzdignilo pa 6.683 gold. 24 kr.; torej več vložilo 7.159 gld. 18 $\frac{1}{2}$ kr.

(Nove bankovce v kronski veljavi) namerava izdati avstro-ogerska banka. Najprej mislijo na bankovce po 1000, 500, 100 in 50 kron. Njihova oblika bo nekoliko manjša in bankovci po 50 kron bodo prilično toliki, kakor sedanji bankovci po 10 gld. Barva ostane jednaka sedanji, ker se vsaj fotografičnim potom ne dajo ponarediti. Bankovci po 1000 kron imajo na obeh straneh ženske podobe, ki predstavljajo Avstrijo, oziroma Oggersko, na štirih voglih pa številk 1000. Skoro jednaki so bankovci po 500 kron. Bankovci po 100 kron imajo na nemški tekstni strani plavo, na ogrski črno žensko podobo z diademom, in note po 50 kron so podobne sedanjim tisočakom.

(Neznan tat) je cerkvene nabiralnike siloma odprl in denar pokral v vsej kočevski okolici. Sledovi se kažejo od Lašč skozi Kočevje do Koprivnika. Zgodilo se je to 19. ali 20. junija.

(Štiri mesece) se je klatilo po hosti 19letno dekle, doma blizu Karlovca. Revi se nekoliko blede, ter je pobegnila že 2. februarja v hosto in se tam od rastlin živela. V zapor pritirana, branila se je vsakoršne jedi.

(Železnico) nameravajo napraviti iz Opatije na precej visoko goro Učko. To bo nekaj za ljudi, ki so slabi v nogah a dobri pri denarjih.

Razne vesti.

* (Sredstvo, s katerim se ogenj takoj pogasi) je iznašel pred par leti inženir Maks Eberhardt. Sestavil je neko tekočino, s katero je treba gorečo stvar poškopiti in v nekaterih minutah je ugašen velik ogenj. Poskušnje s to iznajdbo so vršile že na Angležkem, v Belgiji, v Švici, v Italiji in drugod s prav dobrim uspehom. Eberhardt sam je pogasil v petroleju namočen kos suknja s tem, da je pomočil roke v isto tekočino in potem goreče blago skupaj povil. Žakelj slame s petrolejem polit je zažgal in ga ugasil s tem, da je z namočenimi rokami prevlekel v par trenutkih vso gorečo tvarino. Pri vsem tem se ni nikoli opekel. Sklad drv, 3 metre dolg, 3 metre visok in pol drugi meter širok je polil s petrolejem in vmes natlačil suhe slame. Ko je bilo vse to v plamenu, pogasil je ogenj v 10 sekundah s tem, da je poškopil z isto tekočino ves sklad. V to je porabil 35 litrov te tvarine. To koristno iznajdbo že marsikje vporabljajo. Pred par leti je tirolski deželni odbor priporočil vsem županstvom, naj si nakupijo te tekočine, da jo v slučaju kakega požara imajo takoj pri roki. Tudi v naši deželi bi bilo to gotovo zelo koristno, a iznajdba je še premalo znana.

Smešnice.

(Znamenje zblaznelosti.) Zidar zblaznel je nagloma pri zidanju. — Poklicani zdravnik poprašuje tovariše njegove, če so kaj opazovali na njem, kar bi dalo na zblaznelost sklepati. — „O da, gospod doktor, že parkrat je delal ko je že odzvonilo, in koj smo sodili, da ni več prav pri pameti.“

(Zdravnik): Če hočete Vaše oči obvarovati, morate pijačo opustiti, sicer oslepate gotovo. — Gospod doktor, zarad dveh oken ne morem cele hiše zanemariti.

(Tolažba.) Ribič prepeljal je gospodo po jezeru. Dospevši na neko mesto jezera, pove, da pred 100 leti se je tukaj čoln ponesrečil, in več ljudi je utonilo. — Ljubi Bog, jame gospa iz družine plakati in tarnati. — E, kaj zato, saj sedaj bi itak več ne živeli.

Poslano.

Marsikaj se je olepšalo v Novem Mestu, to se mora priznati. Da ni moč vsemu kaj, to tudi priznavamo. Če tedaj tukaj na nekaj nedostatkov opomnimo, se omejimo ravno na tiste, ki stroškov ne prizadevajo. Prosimo pa sl. občinski zastop, da na to ozir jemlje, ker nam ni v kratek čas, koga nadlegovati; tudi sl. vredništvo nič kaj rado ne sprejema tacihi stvari. — Nagla vožnja je nadležna in nevarna; le sreča je, da se večkrat kaj ne pripeti. — Rešilni čoln pri mostu bil je že eno leto na svojem mestu, toda, ker se v tistem času ni hotel nikdo topiti, ni ga več. — V dolgi ulici več let že brezvpešno prosijo za odstranitev nekega vejevja, ki od dreves čez ulico visi in mnogo potrebne svitlobe odjema; pač pa so dobili drugi kras, neke planke, ki so napravljene po vzorcu onih, na kolovozni poti v Vinovas. Malo boljša ograja se nahaja v isti ulici proti okr. glavarstvu, ali — ne more se ustavljati več naslonjenemu kamenju in moli v ulico. Voznik se je pretečim plankam izognil, zadel pa v nasprotni steber in ga podrl. Gospodinja bi steber dobre volje zopet popravila, toda sosed naj bi pred ograjo popravil, sicer je kmalu zopet po stebru. — Mestni stražarji hodijo po trikrat na dan na kolodvor in še kterikrat na pošto. No kaj na tem: to je čudno na tem, da zadnji čas, posebno ob dežju pri vходу v drevored vsim strašno smrdi, samo stražarjem ne, ker sicer bi po vzroku pozvedeli. (Dalje sledi.)

Več meščanov.

Milodari za pogorelce na Toplicah.

Iz Ribnice po dekanu M. Povše 63 gld.; blag. g. Franjo Pevic, nadoskrbnik v Serajevi 10 gld.; v. čast. gosp. Anton, župnik v p. 5 gld.; gosp. župnik Ignacij Salehar 5 gld.

Prejel sem dosedaj „nepričakovano veliko svoto“ — 2014 gl. 88 kr. ter jo v porazumljenji z gosp. županom J. Šusteršič-em po svoji vesti in najboljši vednosti ozirajoč se na gnotne razmere razdelil med ponesrečence, in se tem potom v svojem in v imenu obdarovanih vsem p. n. veledušnim darovalcem najtopleje zahvaljum

J. Babnik, župnik.

Loterijske številke.

Gradec 15. junija	55	83	21	46	49
Trst 22. „	6	36	41	78	18

Mnogo izvrstnega vina

je na prodaj v Bajnofu pri Rudolfovem.

Stanovanje.

Mala soba z nekoliko vrta, na razpotju pri Ločenski cesti, je takoj oddati. — Oglasiti se je v Krajčevi prodajalni.

Celo posestvo

na prodaj je iz proste roke v Šmarjeti, ki ima lepo lego, v zdravem kraju in od Toplic kakih 10 minut oddaljeno.

Nadaljna pojasnila razloži Janez Jakše, gostilničar v Kandiji pri Novem Mestu.

Pohvala in priporočilo.

Pri podobarji g. Dominiku Demetz (St. Ulrich Gröden Tirol) sem za našo k župnijski cerkvi prizidano novo kapelico naročil kip Lurske matere božje, katerega mi je izvršil prav po nizki ceni, toda v resnici umetniško. Zato čast. gg. župnikom imenovanega podobarja toplo priporočam.

Pri tej priliki si usojam še omeniti, da je Njeg. ces. Visokost nadvojvoda Evgen kot načelnik n. v. r. reda, ko je na svojem popotovanju ogledal vse, k vis. n. vit. redu spadajoče župnijske cerkve v Beli krajini, pri ogledovanju metliške župnijske cerkve javno pohvalil imenovano novo kapelico, da je lepa, posebno pa kip Lurske matere božje kot prav umetniško delo ter pristavil: „da ni mislil najti tako krasnega dela na deželi.“

V Metliki, 21. junija 1895.

(146) **Franc Schönbrunn,**
umir. učitelj in cerkveni ključar.

!!! Soprogo išče!!!

39 let star, tudi iz podkovstva izprašan kovač in hišni posestnik, vdovec, oče štirih otrok, katerih najmlajši je 4 leta star, v prijaznem kraju na Dolenjskem, želi stopiti v zakon s 24 do 30 let starim dekletom ali udovo brez otrok, katera je vajena kuhati in druga domača opravila opravljati ter da ima nekoliko premoženja in tudi, ako je brez premoženja. Ponudbe naj se pošiljajo pod naslovom: (136-2) „Resnica“ v Št. Vidu pri Zatičini, poste restante.

Pristno vipavsko vino,

garantirano nepokvarjeno ter naravno ima v zalogi po nizki ceni (141-1)

Franc Kastelic v Kandiji.

Stanovanje, obstoječe iz dveh sob, je oddati za vse leto; odda se pa tudi na mesece z vso hišno opravilo vred. Dalje je oddati hlev za konje in magazin. (139-1)

Več se izve v Skabrnetovi hiši, I. nadstropje.

Logar sprejme se takoj v knez Aueršpergovem gozdnem uradu v Soteski, pošta Dvor. Imel bo 180 gld. letne plače, prosto stanovanje, 20 kubik metrov drv za kurjavo in 4 orale zemlje za užitek.

Prošnje se sprejemajo do 6. julija pri imenovanem uradu. (138)

Naznanilo. (129-3)

Svojim p. n. naročnikom uljudno naznanjam, da je moj dosedanji potovalec, gospod

HINKO KAUFMANN,

stopil iz moje službe in da dotičnik ni več pooblaščen kako reč v mojem imenu naročati ali sprejemati.

Jače Waitzen, — Reka - Sušak.

Zahvala in naznanilo.

Slavnemu občinstvu uljudno naznanjam, da sem svojo prodajalnico z mešanim blagom, katero sem znamovala s tvrdko **Joh. Pollack**, v najem oddala gospodu **J. Jerebu de Crinis**, kateri bo nadaljeval kupčijo s tvrdko:

J. Pollackov naslednik:

J. Jereb de Crinis.

Zahvaljujem se toplo častitim prebivalcem Novega mesta in okolice za zaupanje, katero je skazovalo našej hiši skozi 57 let, in uljudno prosim, isto zaupanje tudi gosp. nasledniku ohraniti; po svojem prizadevanju in zmožnosti bo častito občinstvo gotovo fino in z blagom najboljše vrste po prav nizki ceni postregel

Novo mesto, 28. junija 1895.

Fani Pollack.

P. N.

Sklicevaje se na gornjo objavo, slavnemu občinstvu uljudno naznanjam, da sem **J. Pollackovo** prodajalno v najem prevzel, ter bom isto nadaljeval pod znakom:

J. Pollackov naslednik:

J. Jereb de Crinis.

Dobro izvežban v tej stroki in v zvezi z najboljšimi kupčijskimi hišami ter tovarnami bom slavnemu občinstvu zamogel postreči z vedno svežim finim blagom po najugodnejših cenah ter se v obilni obisk priporočam

z vsem spoštovanjem

J. Pollackov naslednik:

J. Jereb de Crinis.

(147-1)

Kdor bi prodal

hišo in posestvo,

katero leži v Kostanjeviški, Križevski ali Šent Jernejski fari, naj naznani

Janez Haisinger-ju,

(145-1) v Črešnjevcu, pošta Kostanjevica.

Sobo

z lepo hišno opravilo in postrežbo vred je dobiti od 15. julija nad mlinom št. 233. (144)

Posestvo,

(pol grunta) obstoječe iz hiše in gospodarskega poslopja, njiv, travnikov in hoste, proda iz proste roke

Karol Mežnaršič,

Dolenje Polje št. 8, pošta Toplice. (140)

Kot nadomestilo za bobovo kavo se priporoča Najokusnejša, odlično zdravna in ob čem po zdravnikih ženskam, otrokom in bolnikom; največja primas k bobovi kavi je:

KATHREINER.

KNEIPPOVA SLADNA KAVA.

Najčistejši prirodni plod v celih zrnih, ki se ne dajo ponarejati.

Se dobi povsod: $\frac{1}{2}$ Kile za 25 kr.

CASTNI DIPLOM
1891-1894.
8 ZLATIH KOLAJN

Pozor: zahtevajte in jemljite le istovrstne zavojke s imenom „Kathreiner“.

Zdravje in moč „Kathreiner“ toč.

1891-1894

Se dobi povsod: $\frac{1}{2}$ Kile za 25 kr.

V prodajalno z manufakturnim blagom sprejme se takoj v poduk

deček,

ki je dovršil vsaj ljudsko šolo in je lepega vedenja. Kje pove uredništvo „Dol. Novic“. (132-3)

Vina bela in črna

se dobé vsaki čas pri (24-7)

Edvardu Rosini v Kandiji st. 2.

poleg Novega Mesta.

Njiva na prodaj!

Na Škrjančevem pri Novem Mestu je 3 orale obsegajoča njiva za 1030 gld. na prodaj.

Več se izve pri posestniku

(142)

Matija Kovačič-u,
Male Škrjanče št. 2.

Štiri stanovanja.

V čisto novi, popolnoma moderno zgrajeni R. Dolenc-ovi hiši na trgu sv. Katarine št. 218 v Novem Mestu, oddati bode pričetkom avgusta oziroma septembra t. l.

čvetero stanovanj.

K dvema pripada tudi nekoliko vrta. — Oglasila sprejema lastnik hiše. (102-5)

Dobro vino

belo, po gld. 15-50, 17 — in 19.— po 100 litrov, na tukajšno postajo stavljeno, prodajam v množini nad 50 litrov, ter se priporočam z obilnim naročilim

(187-1) **Alojzij Paulin,**
v Trebnjem (Dolenjsko.)

Vel'ki hlapec,

srebrnški grajščini „na Marofu“ p. Novo Mesto.

Pes,

velik, črn, ki noč in dan laja, (basist) in na katerem se pridela 2-3 kilogramov volne, proda se v Trebnjem. Tam je sploh žlahtnih in manj žlahtnih psov na izbiro. — Kje, pove lahko vsak Trébanec.

Carinthia-Lithion vrelci

pri Železni Kapli na Koroškem,

so izvrstna namizna pijača in izborno zdravilo proti vsakovrstnim katarom in raznim boleznim na obistih in mehurji. — Dobi se pri lastništvu na Železni Kapli, pri gosp. Henriku pl. Mattoni-ju na Dunaju, v gosp. Alojzij Černič-evi agenturi v Ljubljani, in pri gg. trgovcih: M. Kastner in P. Lasnik v Ljubljani, F. Dolenc-u v Kranju in Škofji Loki, A. Pinter-ju v Kamniku, A. Pauser-ju ml. v Novem Mestu, P. Petsche-tu v Kočevji in I. Pauser-ju v Ribnici. (93-6)